

i nepreciznošću izraza, netom citirani sastavak prelazi daleko preko tih granica. Tako možemo n. pr. na ove komponente, kao i na čitanje stručnih profanih djela, bez potrebitog filozofskog znanja i katoličke korekture, svesti razlaganje o »biološkoj duši« u čovjeku, koja daje i vodi u čovjeku samo tjelesni život, povrh »osebnosne, božje duše« (83/4). Ne mora to još biti očita i svjesna povreda dogme, ako i jest tome vrlo, vrlo blizu... Ali zar to vrijedi i za izvode F. Č. o Bogu, religiji i kulturi, o *novoj religiji*, koja »isključuje cijeli niz religijskih oblika« i protivi se pretjeranom tradicionalizmu (94.)? U koliko je tu govor o subjektivaciji objektivne i nepromjenljive religije, sigurno je, i ja sam se uvijek za to zalagao, da treba ići s vremenom naprijed, te preuzeti one forme, koje vrijeme traži i u tom smislu »modernizirati« se, ali uvijek s istim objektivnim i nepromjenljivim zakladom dogme i ćudoreda. Toga se, uostalom, upravo katolicizam uvijek i držao, ne samo u liturgiji i vanjskom životu, nego i u nutarnjem razvitku ideja. Ali kad se izriekom ističe, da je tradicionalna apologetika i skolastična psihologija danas nepotrebna, da je treba izbrisati, da teologija uzmogne biti slobodnijom... kad se nastupa proti retorstvu, proti »ideji reprezentance, koja još danas živi u crkvi«... kad se zagovara »neke vrste autonomizam religije, koja je tek u slaboj vezi s filozofijom, teologijom i teorijom uopće, pa i sa svakom objektivnom formom, etikom, pedagoškom formom« (95/6), kad se izriče čuđenje, što je »u katolicizmu zadnjih desetljeća tako malo iskrenoga religijskog života«, kad se traže putevi ove nove teologije, tada je to daleko više nego samo uz objektivnu stranu naglasiti i subjektivnu, psihološku stranu religije i religijskog života. Tada to znači, da su se prošle granice objektivnog katolicizma, da li svjesno ili nesvjesno, jer je to nuzgredno, ali ipak *faktilno*. Isporedimo li tada sa svim tim gore spomenuti sastavak »Una sancta«, vidimo, jedan sistem, koji nesamo da je jedna očita povreda odredbe S. Officii, nego je i nedvoumni brodolom u vjeri, koja u svoj Credo stavlja: *Unam, Sanctam, Catholicam et Apostolicam Ecclesiam*.

Ovoliko stvarno o tendenciji »Križa na gori«, koja nije u skladu s katoličkom naukom. A o razlozima, kako je moglo do toga doći, da se jedno glasilo *katoličke* omladine ova ko izražava, i to sustavno, dok se nasuprot inače po cijelom svijetu, a hvala Bogu, i naročito kod nas Hrvata opaža, da se i Krist i Crkva budi u dušama katoličke omladine, na drugom mjestu. Ovdje neka dostaje samo opaska, da je najdublji razlog tome, što se ta omladina razvija autonomno, što joj je svećenik tek prijatelj, a ne zastupnik Crkve, koji je dakako prijateljski razumije, ali i vodi, što se uopće veliki dio omladine tradicionalno ne vodi u duhu Katoličke Akcije te što je pala u zaborav odredba Pija X. o crkvenoj cenzuri kat. časopisa (*Sacrorum Antistitum*). Posljedice nijesu izostale.

Dr. Dragutin Kniewald.

1. Dr. Linus Bopp: Das Jugendalter und sein Sinn. Zweite und dritte verbesserte und vermehrte Auflage. Herder, Freiburg, 1927. Str. 364. Cijena vezano RM 7.50.

2. Dr. Joseph Lengle: Katholische Glaubenslehre. Zweite und dritte verbesserte Auflage. Freiburg, Herder 1927. Str. 127, cijena vezano RM 3.20.

1. Boppova knjiga predstavlja jednu uspješnu sintezu svih dosadašnjih nastojanja da se upozna duša i težnja današnje nove mladosti. Svaka je nova generacija nova, a to vrijedi naročito za današnje najmladje, koji dolaze. Mi stariji, koji treba da izgajamo ovu najmladju generaciju, treba da je poznamo i da ne mislimo, da je u svemu onakva, kakvi smo mi bili. U mnogom, da, ali u mnogom i ne! K tomu treba uopće poznavati i opći pravilni razvitak mladosti, muške i ženske, treba skrenuti pažnju na izvjesne abnormalnosti i pogibli, te na njihove uzroke. S uspjehom je to u novije doba učinio Förster, osobito u »Jugendseele, Jugendbewegung, Jugendziele«, pa Hoffmann u svojoj Jugendkunde. I jedan i drugi polaze s ispravnog stanovišta, da treba upoznati realnost mladog fizičkog, fiziološkog i psihičkog života, koji se razvija, pa ga onda voditi prema vedrim visinama kršćanstva. Na istoj ovoj bazi gradi i Bopp, usmjerujući sve svoje izvode ne više samo u teoretsko-znanstvene svrhe, već imajući uvijek pred očima eminentno praktični cilj. On hoće da postavi jedan sigurni osnov za vodstvo modernog omladinskog pokreta. To mu je i pošlo za rukom, pa svaki, koji se ozbiljno bavi današnjom mladošću, koji je hoće razumjeti i koji joj hoće nešto dati ili reći, treba da osim same mladosti (to je prvo i najglavnije) studira Förstera, Hoffmanna, Gatterera, Vuillermeta, Borkowskog, Olgiatia, Boppa. To su sigurni vodiči.

2. Imamo u ruci novo izdanje udžbenika za dogmatiku, koji se oslanja na cijeli nastavni nacrt u Badenu (Njemačka). Obradjuje kratko izvore vjere i odnos vjere i znanja, pa prelazi na traktat o jednom i trojednom Bogu, o stvorenju svijeta, spasenju, milosti i sakramentima, sudu, nebu, paklu, čistilištu i zadnjem sudu. Predaje doista samo katoličku sigurnu nauku, solidno i prijezledno, a k tomu daje i potrebnu savremenu orijentaciju, tako n. pr. o monizmu i panteizmu i materijalizmu, o modernizmu, evoluciji ljudskoga roda (spominjući i pravo ocjenjujući i krapinskog čovjeka »in Kroatien«). Ako se naš nastavni plan i ne podudara u svemu s badenskim, to bi ipak vrlo dobro učinili oni, koji priređuju nove udžbenike za više razrede naših srednjih škola, kad bi se poslužili i s ovim udžbenikom, kao i s ostalim dijelovima zbirke: »Katholische Glaubenslehre für Schule und Leben, koja obuhvaća povijest objave, dogmatiku i moraliku od dra Lenglea, crkvenu povijest od dra Sebastiana Hahna, te apologetiku od dra A. Schmitta.

Dr. Dragutin Kniewald.

